

Bastides de suport

2

Què pretén?

Les bastides són formes de suport que proporciona l'expert (un docent o un company/a amb més competència) per ajudar l'aprenent a superar la distància entre les seves habilitats i l'objectiu que es vol que assolixi. S'apliquen tant a la construcció del llenguatge com, en general, a la construcció de coneixements.

L'avaluació, com a procés, és una bastida per a l'aprenentatge. El docent, qui aporta unes bases d'orientació generals i universals per a tot el grup, planifica un tipus d'avaluació segons els objectius proposats. L'avaluació en si mateixa és una bastida personal i material. És una bastida personal, en tant que pot requerir interacció aprenent-aprenent o docent-aprenent. I és una bastida material que s'estructura amb una finalitat.

L'aplicació sistemàtica de bastides permet:

- Reduir la complexitat dels problemes, facilitant processos seqüenciats de resolució perquè l'aprenent pugui avançar i anar més enllà del que aparentment seria capaç de fer de forma autònoma.
- Mantenir l'interès de l'aprenent.
- Oferir models.
- Mostrar solucions en les quals l'aprenent pot reconèixer el procés de l'explicació.
- Una bastida també permet que l'aprenent participi en un nivell de competència que va augmentant progressivament.

Organització i recursos

Es consideren dues tipologies de bastides: les personals (el suport que es genera arran de la interacció entre docent i aprenent) i les materials (el suport que es genera mitjançant models, estratègies i estructures de l'activitat).

Bernie Dodge, professor i innovador de tecnologia educativa de la Universitat de San Diego (Califòrnia) i creador de WebQuest, fa una classificació de bastides d'acord amb la funció que tenen: bastides de recepció, de transformació i de producció.

- **Bastides de recepció:** Si els aprenents no poden extreure la informació important d'un recurs, la resta de la tasca quedarà sense base. Una bastida de recepció orienta per aprendre allò que és significatiu d'un recurs i retenir-ne allò que s'ha après (guies d'observació, pautes per fer una entrevista, glossaris, diccionaris en línia, etc.).
- **Bastides de transformació:** Els aprenents, quan han de transformar allò que llegeixen en un nou resultat, poden no haver tingut aquesta experiència i aprenentatge en la seva educació anterior i, per tant, beneficiar-se de l'ajuda explícita per aconseguir l'objectiu proposat. Les bastides de transformació estan relacionades en processos com ara comparar, contrastar, trobar patrons entre un cert nombre d'objectes d'estudi semblants, produir una pluja d'idees, fer un raonament inductiu i prendre decisions.
- **Bastides de producció:** Els aprenents han d'elaborar produccions que mai han estat creades abans. Hi ha bastides, com plantilles, guies atractives per escriure i estructures multimèdia, que poden ajudar-los a resoldre la tasca i assolir l'objectiu. Oferint eines i models als aprenents, els permetem que arribin més lluny del que poden arribar per ells sols. Un cop aquests mostrin que han interioritzat les estructures que els hem facilitat i puguin treballar de manera autònoma, es podran retirar les bastides.

Per poder-les ajustar al grau de complexitat que presenta una tasca per a un aprenent concret, les bastides han de ser:

- **Transitòries:** Els suports es retiren quan l'aprenent deixa de necessitar-los, d'acord amb el model d'acompanyament gradual.
- **Diverses:** Convé preveure una varietat de suports per satisfer diferents necessitats amb diferents respostes. Si estan ben ajustades, les diferents bastides interactuen i es reforcen.

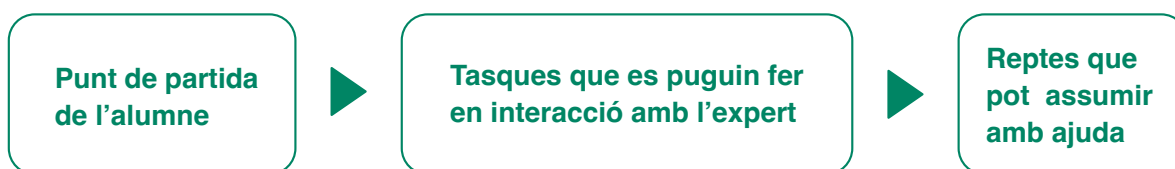
Agrupament de l'alumnat

- » En molts casos, la bastida és individual, ja que és un suport que el docent o un company/a amb més competència ofereix a un aprenent en una situació concreta. L'hem d'entendre com un suport a mida de les necessitats de l'aprenent, amb la intenció d'ajudar-lo a assolir els seus objectius.
- » També pot ser col·lectiva. El docent ha de prioritzar el que ha d'ensenyar en funció del que el grup d'aprenents ha d'aprendre.

Funcions dels docents i/o altres professionals

- » És el docent, en qualitat d'expert, el responsable de donar i de retirar els suports als aprenents.
- » El docent ha de tenir en consideració el punt de partida de l'aprenent i l'objectiu a assolir. És de la seva responsabilitat proposar reptes que siguin abordables amb instruments d'ajut i suports, i preveure tasques que es puguin fer mitjançant la interacció entre aquests suports:

- » La interacció entre iguals permet l'ajuda mútua, el control recíproc de la feina i la coordinació de rols. Capacita els aprenents per explicitar el propi punt de vista i permet fomentar la divergència moderada i els punts de vista alternatius. En aquest marc, el docent fa la funció de tutor, que proporciona retroalimentació positiva i estímulo i, alhora, promou l'autoavaluació i la coavaluació.
- » També existeix l'ensenyament recíproc, que és un exemple de bastida entre iguals, en el qual, per torns, els aprenents apliquen diverses estratègies davant una situació d'aprenentatge. El grup aprèn del coneixement i les experiències dels altres, i el suport és compartit per tots els membres i canvia constantment a mesura que el grup treballa en la tasca.

On i quan aplicar-ho

- » Es pot aplicar en qualsevol moment de l'ensenyament i en qualsevol etapa educativa.
- » S'ha de destacar la importància del modelatge com a suport essencial, en el qual el docent, com a expert, posa veu al seu pensament per transmetre a l'aprenent un procediment o habilitat cognitiva.
- » Els suports que dona el docent en la interacció també es troben en la forma de proporcionar-los: donant feedback a partir de l'actuació de l'alumnat, donant pistes o consells (no tota la solució), donant instruccions, explicant o fent aclariments, modelant, fent preguntes per estimular respostes actives lingüístiques i/o cognitives, amb gestos, avisos, paraules, indicacions puntuals... que donen pistes ràpides als aprenents.

Enllaços

— [Xtec. Ateneu. Recursos de suport a l'aprenentatge.](#)

— [Les bastides de suport.](#)

Exemples de bastides:

— [Estratègies de lectura. "Fer i comprovar hipòtesis".](#)

— [L'adquisició de vocabulari: estratègies i organitzadors.](#)

— [Aules acollidores. Bastida procedimental de correcció d'ortografia.](#)

— [Aules acollidores. Les bastides lingüístiques.](#)

— [Aules acollidores. Criteris per adaptar un text i fer-lo entenedor.](#)

A l'aula

Per tal de garantir una visió positiva de les bastides és important:

- » Establir un clima relacional, afectiu i emocional, basat en la confiança, la seguretat i l'acceptació, per afavorir la curiositat i la capacitat de sorpresa i l'interès.
- » Inserir l'activitat en un marc més ampli que li doni significat.
- » Fer possible la participació de tot l'alumnat al seu nivell, diversificant els tipus d'activitats, regulant-les perquè no siguin gaire dirigides ni gaire obertes, acceptant aportacions diverses d'estils d'aprenentatge múltiples...
- » Regular l'actuació en funció de la informació del progrés de l'alumnat. Això requereix una actitud d'observació ajudada d'instruments d'anàlisi d'evidències.
- » Promoure l'ús autònom dels aprenentatges per aconseguir gradualment que adoptin el rol d'experts i els transfereixin a noves situacions. Per això és important introduir moments de reflexió metacognitiva.
- » Establir relacions constants entre els coneixements previs i els nous.
- » Tenir cura del llenguatge: fer-lo servir de manera clara i explícita, evitar malentesos, monitoritzar la comprensió, fomentar l'expressió oral de l'aprenent.

Observacions

